

Aluehallitus**KOKOUSTIEDOT**

Aika 21.9.2026 klo 10.00-15.53
Paikka LKS hallintorakennus, kokoushuone Stuurra, Porokatu 39 C, Rovaniemi/Teams

**SAAPUVILLA
OLLEET**

Timo Peisa, aluehallituksen puheenjohtaja, paikalla §:t 367-382
Maria-Riitta Mällinen, aluehallituksen 1. varapuheenjohtaja, paikalla §:t 367-382
Heli Trög, aluehallituksen 2. varapuheenjohtaja, Teams, paikalla §:t 367-382

Sari Auvinen, aluehallituksen jäsen, Teams, paikalla §:t 367-369, 374-382
Terje Juutilainen, aluehallituksen jäsen, Teams, paikalla §:t 367-382
Markku Kangas, aluehallituksen jäsen, Teams, paikalla §:t 367-382
Outi Keinänen, aluehallituksen jäsen, paikalla §:t 367-382
Antti Kerkelä, aluehallituksen jäsen, paikalla §:t 367-382
Raija Kerätär, aluehallituksen jäsen, poissa
Piia Kilpeläinen-Tuoma, aluehallituksen jäsen, paikalla §:t 367-382
Tuomas Koskiniemi, aluehallituksen jäsen, Teams, paikalla §:t 367-382
Marja-Leena Laitinen, aluehallituksen jäsen, paikalla §:t 367-382
Antti Liikkanen, aluehallituksen jäsen, paikalla §:t 367-382
Pekka Rainio, aluehallituksen jäsen, Teams, paikalla §:t 367-382
Jarmo Siivikko, aluehallituksen jäsen, paikalla §:t 367-382
Eija Ahola, aluehallituksen varajäsen, Teams, paikalla §:t 367-382
Päivi Salminen, aluehallituksen varajäsen, Teams, paikalla §:t 370-373, paikalla klo 10.32-10.58

Johanna Ojala-Niemelä, aluevaltuuston puheenjohtaja, Teams, paikalla §:t 367-379, poistui klo 14.42
Markus Lohi, aluevaltuuston 1. varapuheenjohtaja, Teams, paikalla §:t 367-382
Heikki Autto, aluevaltuuston 2. varapuheenjohtaja, Teams, paikalla §:t 367-379, poistui klo 13.54
Jonna Parviainen, aluevaltuuston 3. varapuheenjohtaja, Teams, paikalla §:t 367-382
Ella Partanen, aluevaltuuston 4. varapuheenjohtaja, Teams, paikalla §:t 369-382, saapui klo 10.03

Ara Aikio, saamen kielen lautakunnan puheenjohtaja, Teams, paikalla §:t 367-382

Jari Jokela, hyvinvointialuejohtaja, esittelijä, paikalla §:t 367-382
Mari Haataja, hallintosihteeri, pöytäkirjanpitäjä, Teams, paikalla §:t 367-382

Liisa Niiranen, sosiaalijohtaja, poissa

Aluehallitus

Miia Palo, toimialajohtaja, terveysterveyst, Teams, paikalla §:t 370-377, 379-382, saapui klo 10.13

Markus Aarto, pelastusjohtaja, Teams, paikalla §:t 367-382

Mikko Häikiö, toimialajohtaja tukipalvelut, Teams, paikalla §:t 370-377, 379-382

Anne Räisänen, talousjohtaja, paikalla §:t 367-382

Marjo Kuittinen, henkilöstöjohtaja, Teams, paikalla §:t 367-382

Ville Vitikka, hallintolakimies, paikalla §:t 367-382, siirtyi etäyhteyteen klo 15.06

Riitta Muhonen, viestintäjohtaja, Teams, paikalla §:t 367-382, poissa klo 13.00-13.13

Mirka Kankaanpää, tekninen sihteeri, Teams, paikalla §:t 367-382

Anne Mattila, vastuuyksikköjohtaja, Ikääntyneiden asumisen palvelut, Teams, § 376

Antti Alaräisänen, vastuualuejohtaja, Teams, paikalla § 377

**LAILLISUUS JA
PÄÄTÖSVALTAISUUS**

Kokous todettiin lailliseksi ja päätösvaltaiseksi

ASIAT

§:t 367-382

ALLEKIRJOITUKSET

Timo Peisa aluehallituksen
puheenjohtaja

Mari Haataja
pöytäkirjanpitäjä

Aluehallitus
Ote

LAPHA/12126/00.04.00/2026

376 § Vastaus Muonion kunnanhallituksen kannanottoopyyntöön koskien ikäihmisten asumispalveluja ja vuodeosaston tilannekuvaa

Aluehallitus 376 § 21.9.2026

Valmistelija Antti Alaräisänen, vastuualuejohtaja
Teija Alatalo, johtava hoitaja
Anne Mattila vastuuyksikköjohtaja
Annukka Marjala, vastuualuejohtaja

Asiaselostus Muonion kunnanhallitus on toimittanut Lapin hyvinvointialueen aluehallitukselle kannanottoopyynnön, jossa pyydetään selvitystä Muonion ikäihmisten asumispalvelujen nykytilasta, palveluasumisen kapasiteetin riittävyydestä sekä vuodeosaston ajankohtaisesta tilanteesta. Kunta on tuonut esille huolensa palvelujen saatavuudesta ja niiden riittävyydestä tulevaisuudessa. ?

Aluevaltuuston hyväksymään vuosien 2026-2028 toiminta- ja taloussuunnitelmaan sekä vuoden 2026 talousarvioon sisältyy sosiaali- ja terveyspalvelujen muutosohjelma, jonka mukaisesti Muonion ikääntyneiden palveluissa toteutetaan palvelurakenteen uudistamista. Muutoksen yhteydessä Marjapaikan ympärivuorokautisen palveluasumisen yksikön toiminta lakkautetaan asteittain osana palveluverkon uudistamista. ?

Muoniossa ikääntyneiden palveluasumisen nykyinen kapasiteetti ylittää laskennallisen palvelutarpeen. Palvelurakennemuutoksen jälkeen ympärivuorokautisen palveluasumisen paikkoja on käytettävissä yhteensä 30 ja yhteisöllisen asumisen paikkoja 7, mikä vastaa ennakoitua palvelutarvetta pitkällä aikavälillä. ?

Marjapaikan toiminnan alasajoa on toteutettu hallitusti siten, että yksikköön ei enää sijoiteta uusia asiakkaita. Nykyisten asukkaiden palvelujen jatkuvuus turvataan järjestämällä paikat Muonion muihin asumispalveluyksiköihin niiden vapautuessa. Muutoksen toteutuksessa tehdään tiivistä yhteistyötä sosiaali- ja terveyspalvelujen välillä asiakas- ja potilasturvallisuuden varmistamiseksi. ?Jonotilannetta voidaan pitää paikkakunnan kokoon nähden maltillisena. ?

Muonion vuodeosastolla on käytössä neljä ikääntyneiden palveluiden lyhytaikaispaikkaa, joita hyödynnetään muun muassa jaksohoidossa, tilapäisissä palvelutarpeissa ja omaishoitajien lakisääteisten vapaiden

Aluehallitus
Ote

järjestämisessä. Hyvinvointialueella seurataan vuodeosastojen käyttöä ja kapasiteettia jatkuvasti, ja käytössä ovat toimintamallit tilanteisiin, joissa palvelutarve tai kapasiteetin käyttö muuttuu nopeasti. ?

Lapin hyvinvointialue pitää tärkeänä kuntien kanssa käytävää vuoropuhelua palveluverkosta, kiinteistöistä ja tulevaisuuden palveluratkaisuista. Hyvinvointialue jatkaa yhteistyötä kuntien kanssa palvelu- ja kiinteistöratkaisujen suunnittelussa sekä järjestää syksyn 2026 aikana tilaisuuden, jossa käsitellään ikääntyneiden palvelujen tulevia tilatarpeita ja yhteistyömahdollisuuksia. ?

Virkajohdon arvion mukaan Muoniossa toteutettava palvelurakennemuutos voidaan toteuttaa turvallisesti ja hallitusti siten, ettei ikääntyneiden palvelujen saatavuus vaarannu. Muutoksen jälkeen käytettävissä oleva palveluasumisen kapasiteetti vastaa ennakoitua palvelutarvetta, jonot ovat hallittuja ja vuodeosaston kapasiteetin hallintaan on käytössä yhteiset toimintamallit. ?

Liitteet

Muonion kunnanhallituksen kannanottoesitys Lapin hyvinvointialueen aluehallitukselle koskien ikäihmisten palveluyksikkö Marjapaikan lakkauttamisesta Muoniossa
Vastaus Muonion kunnanhallitukselle

Päätösehdotus**Hyvinvointialuejohtaja**

Aluehallitus päättää

1. merkitä tiedoksi Muonion kunnanhallituksen kannanottoesityksen;
2. hyväksyä osaltaan liitteenä olevan vastauksen annettavaksi Muonion kunnanhallitukselle;
3. todeta, että ikääntyneiden palveluiden palvelurakenteen uudistamista toteutetaan aluevaltuuston hyväksymän muutosohjelman mukaisesti palvelujen saatavuus, laatu ja asiakasturvallisuus turvaten.

Päätös

Aluehallitus päätti esityksen mukaisesti.

Tämä asia käsiteltiin asian § 369 jälkeen.

Vastuuyksikköjohtaja Anne Mattila oli asiantuntijana kokouksessa tämän asian käsittelyn aikana.

Lisätietoja

Sote-keskuspalvelut vastuualuejohtaja Antti Alaräisänen
p. 040 653 8705
antti.alaraisanen@lapha.fi

Aluehallitus
Ote

Ikääntyneiden palvelujen johtaja Annukka Marjala
p. 040 836 0821
annukka.marjala@lapha.fi
Anne Mattila
Asumisen vastuuyksikköjohtaja, Ikääntyneiden palvelut
p. 040 724 4025
anne.k.mattila@lapha.fi

Otteen oikeaksi
todistaa

Hallintosihteeri Mari Haataja

Aluehallitus
Ote**OIKAISUVAATIMUSOHJEET****Muutoksenhakukielto**

Päätöksestä ei saa tehdä hyvinvointialueesta annetun lain (611/2021) 141 § mukaan oikaisuvaatimusta eikä aluevalitusta, koska päätös koskee vain valmistelua tai täytäntöönpanoa.

**Muutoksenhaku-
viranomainen**

Pöytäkirja nähtävänä www.lapha.fi 22.9.2026

Tiedoksianto

Asianosaiset:

 Annettu tiedoksi sähköisesti

Päivämäärä: 22.9.2026

Vastaanottajat: Muonion kunta, kirjaamo@muonio.fi

§ 143

Kannanottopyyntö Lapin hyvinvointialueen aluehallitukselle

MUODno-2026-223

Valmistelija / lisätiedot:

Laura Enbuska-Mäki, kunnanjohtaja, laura.enbuska-maki@muonio.fi

Lapin aluehallitus on tehnyt palveluverkkosuunnitelmassaan päätöksen, että se lakkauttaa Muoniossa Marjapaikan ikäihmisten palveluasumisyksikön 1.1.2027 alkaen. Toukokuussa Muonion kuntaan tuli tiedote, että hyvinvointikeskuksen vuodeosasto on suljettu heinäkuun 2026.

Kunnanjohtaja on tiedustellut helmikuussa 2026 Lapin hyvinvointialueelta perusteluita Lapin aluevaltuuston ko. päätöksen esitystekstin kohtien avaamiseksi.

Aluevaltuuston lakkauttamispäätöksen mukaan:

Muoniossa on kolme oman toiminnan ikääntyneiden palveluiden asumisyksikköä, joista kahdessa tuotetaan ympärivuorokautista palveluasumista ja yhdessä yhteisöllistä asumista. Muoniossa on 29 paikan laskennallinen tarve ikääntyneiden ympärivuorokautiseen palveluasumiseen (vuosina 2026-2040 laskennallinen tarve säilyy samana). Paikkakunnalla on yhteensä 33 ympärivuorokautista paikkaa (Marjapaikka ja Metsäniitty). Muoniossa on 7 paikan laskennallinen tarve yhteisölliseen asumiseen (vuosina 2026-2040 laskennallinen tarve säilyy samana). Paikkakunnalla on 15 yhteisöllisen asumisen paikkaa (Ojusniitty ja Metsäniitty). Paikkakunnalla on yli laskennallisen tarpeen 4 ympärivuorokautista paikkaa ja 8 yhteisöllistä paikkaa.

Suunnitelma: Muonion Marjapaikka lakkautetaan. Ojusniitty muutetaan yhteisöllisestä asumisesta ympärivuorokautisen palveluasumisen yksiköksi (12 ympärivuorokautista paikkaa), Metsäniitystä tehdään yhdistelmäyksikkö, jossa 18 ympärivuorokautista paikkaa ja 7 yhteisöllistä paikkaa. Marjapaikan lakkauttaminen toteutettaisiin asteittain: Marjapaikkaan ei enää sijoitettaisi uusia asiakkaita, nykyisille asukkaille tarjotaan Ojusniitystä ja Metsäniitystä vapautuvia paikkoja. -- Marjapaikan lakkauttamisesta syntyvä säästö on noin 1,4 milj €.

Kunnassa on keskeisenä huolena ollut se, että pystytään varmistamaan kaikkien asukkaiden mahdollisuus päästä asumaan kotikuntaan tai lähelle kotikuntaa myös tulevaisuudessa – tämä linjaushan on myös kunnan käsityksen mukaan Lapin hyvinvointialueen palvelusuunnitelmissa lähtökohtana. Kunnanjohtaja on mm. kysynyt:

- Mihin perustuu esittelytekstissä kuvattu laskennallinen ylimitoitus ko. palvelutarjonnassa kunnassa,
- Miten palveluasumisyksiköiden aluekohtaiset tarpeet näyttäytyvät suhteessa esimerkiksi lähikuntiemme, ts. seutukunnan, palveluasumistarpeisiin; riittävätkö Kittilässä, Kolarissa, Enontekiöllä ja Muoniossa nyt palveluasumistarpeet yhteensä väestöllemme,

- Mitä tarkoittaa käytännössä kohta ” asiakkaiden palvelut järjestetään joko ostopalveluina, palvelusetelillä tai omana toimintana kunkin asiakkaan yksilöllisen palvelutarpeen mukaisesti”,
- Olisiko mahdollista neotella hybriditilakäyttömahdollisuuksista vapautuvien tai osittain käytössä olevien kiinteistöjen osalta; esimerkiksi Muoniossa on herännyt ajatuksena ko. mahdollisuus, jossa voitaisiin saneerata vuodeosaston tiloja tietylle määrälle x hoivapalveluasukkaita asumispalvelumahdollisuuksina. Näin saataisiin säilytettyä tietyn verran palveluasumispaikkoja kiinteistöresurssiviisaasti toteutettuna, mikäli palveluasumisenpaikkoja tarvitaan enemmän. Muonio on ilmaissut kiinnostuksensa selvittää tällaista mahdollisuutta, jos se olisi Lapin hyvinvointialueen kannalta tarvelähtöinen.

Saadun selvityksen mukaan laskennallisesti Muoniossa on raskashoitoisesti järjestetty ikääntyneiden palvelut. Laskennallisesti paikkoja on liikaa, laskelmat perustuvat väestötietoihin ikäryhmittäin ja palveluiden strategiaan kattavuuden tavoiteprosentteihin. Lisäksi mm. vahvistettiin, että jokaisessa kunnassa on omat tavoitteet ja lähtökohtaisesti asukkaat sijoittuvat hoitoon omaan kotikuntaansa, yksilöllisiä toiveita kuullen. Hyvinvointialueella on pystytty kehittämään prosesseja ja odottajia asumispalveluihin on tutkitusti kohtuullisen määrän verran koko Lapin hyvinvointialueella.

Alkuvuodesta 2026 esiin tuotu huoli siitä, että pystytään varmistamaan kaikkien asukkaiden mahdollisuus päästä asumaan kotikuntaan tai lähelle kotikuntaa myös tulevaisuudessa, on voimistunut. Huoli siitä, mihin ja miten Muonion vuodeosaston asiakkaat sijoitetaan heinäkuun sulun ajaksi, on myös herännyt. Muoniosta lähin auki oleva vuodeosasto heinäkuussa sijaitsee Pellossa tai Kittilässä. Siirrot ovat kuormittavia ja usein pitkäaikaisemmat vuodeosastoasiakkaat fyysisesti heikossa kunnossa. Kunta tiedostaa, että palveluiden tai toimintojen operationaaliset päätökset, kuten sulkupäätökset, kuuluvat täysin Lapin hyvinvointialueen toimivaltaan. Kunta kuitenkin kohteliaammin tiedustelee, onko etenkin ikäihmisten hoidon ja hoivan tilannekuva mahdollisesti kuormittunut Muoniossa; onko hoivapalvelupaikkoihin jonoa ja voidaanko hoivapalvelupaikka osoittaa toisen kunnan yksiköstä. On tietenkin oleellista, että asiakas, joka esimerkiksi tehostettua hoivapalvelua tai vuodeosastopalvelua tarvitsee akuutistikin, tätä saa paikkakunnasta riippumatta. Mutta on huoli, että tilanne välimatkoineen voi olla omaisten ja asukkaan osalta kohtuuton - inhimillisesti ja eettisesti. Välimatkat ovat Lapissa pitkät, joukkoliikenne kulkee harvakseltaan. Esimerkiksi hoivapalveluiden osalta: kuinka sujuvasti hoituvat vierailut ja omaisten kohtaamiset, tai hygienia-, ja vaatehuollosta huolehtiminen, raha- ja omaisuusasiat?

Huolestunut keskustelu hoivapalvelupaikkojen riittävydestä, henkilöstön kuormittavuudesta tai jonotuksesta paikkakunnan hoivapalveluyksiköihin vaikuttavat kunnasta ristiriitaisilta tilastolliseen tilannekuvaan peilattuna ja siihen, että yhden palveluyksikön toimintaa on Muoniossa supistettu, ja ollaan parhaillaan ajamassa alas vuoden 2026 loppuun mennessä. Muonion kunta on panostanut viimeisimpien vuosien aikana merkittävästi sosiaali- ja hyvinvointipalveluiden infran rakentamiseen ja mm. toteuttamalla hoivapalveluyksikkö Metsäniityn, kunta nimenomaan osaltaan vastasi siihen tilannekuvaan, että muoniolaiset ikäihmiset saavat asuinpaikkakunnassaan oikea-aikaisesti sekä oikeassa paikassa hoitoa ja hoivaa- ei

vuodeosastolla em. palvelua pitkäaikaisesti jonottaen tai toisen kunnan palveluyksikköön osoitettuna. Taloudelliset satsaukset ovat olleet merkittäviä kunnan kantokykyyn peilattuna.

Tilastotiedon ja käytännön tilannekuvan yhteisvaikutuksena kunnassa on herännyt huoli, mikä on Muoniossa a) ajankohtainen ikäihmisten palveluasumisen tilannekuva ja kapasiteetin riittävyys ja b) vuodeosaston ajankohtainen tilannekuva ja kapasiteetin riittävyys. Tämän vuoksi kunta haluaa toimittaa Lapin aluehallitukselle tiedoksi huolensa asiaan liittyen, ja pyytää kohteliaammin hyvinvointialueen aluehallitukselta tai sen valmistelevilta viranhaltijoilta kannanottoa seuraaviin:

- Mikä on muoniolaisten ikäihmisten palveluasumisen tilannekuva ja lähitulevaisuuden näkymät: riittävätkö yksikköpaikat Muoniossa, kuinka moni muoniolainen ikäihminen käytännössä tänään tai arvioidusti tulevaisuudessa saa hoivapaikan nimenomaan Muoniosta?
- Onko em. hoivapalvelupaikan osoittaminen kotikuntaan aina ensisijainen tavoite? Ja jos toissijaisesti hoivapalvelupaikka osoitetaan muusta Laphan alueen yksiköstä kuin asukkaan kotikunnasta, onko tähän olemassa käytännön linjausta, kuinka kauas korkeintaan em. hoivapalvelupaikka voidaan osoittaa?
- Onko olemassa suunnitelmaa vuodeosaston kapasiteetin turvaamiseksi nopeissa tilannekuvamuutoksissa, ja asiakkaiden väliaikaiseksi sijoittamiseksi (Muonion vuodeosasto on käytännössä Muonio- Enontekiön vuodeosasto). Kuinka kauas asiakkaat voidaan em. tilanteissa sijoittaa?
- Onko kuntien mahdollista keskustella tulevaisuuden resurssiviisaista kiinteistöhybridiratkaisuista Lapin hyvinvointialueen kanssa esimerkiksi juuri hoivapalvelupaikkojen turvaamiseksi, voisiko tällaisen tilaisuuden järjestää esimerkiksi kaikkien kuntien ja Lapin hyvinvointialueen kesken, jolloin voisimme vuoropuhelussa yhdessä miettiä tulevaisuuden asukas- ja asiakaslähtöisiä toimintamalleja, ja myös kiinteistösuunnitelmia johtaa kestävämmiin, ja tehostaa siten ennakointia?

Ehdotus

Esittelijä: Laura Enbuska-Mäki, kunnanjohtaja

Muonion kunnanhallitus päättää toimittaa Lapin aluehallitukselle tiedoksi huolensa ikäihmisten palveluasumisen sekä vuodeosaston tilannekuvasta ja kapasiteetin riittävydestä.

Lisäksi Muonion kunnanhallitus pyytää kohteliaimmin aluehallitukselta tai sen valmistelevilta viranhaltijoilta kannanottoa seuraaviin kohtiin:

- Mikä on muoniolaisten ikäihmisten palveluasumisen tilannekuva ja lähitulevaisuuden näkymät: riittävätkö yksikköpaikat Muoniossa, kuinka moni muoniolainen ikäihminen käytännössä tänään tai arvioidusti tulevaisuudessa saa hoivapaikan nimenomaan Muoniosta?
- Onko em. hoivapalvelupaikan osoittaminen kotikuntaan aina ensisijainen tavoite? Ja jos toissijaisesti hoivapalvelupaikka osoitetaan muusta Laphan alueen yksiköstä kuin asukkaan kotikunnasta, onko tähän olemassa käytännön linjausta, kuinka kauas korkeintaan em. hoivapalvelupaikka voidaan osoittaa?
- Onko olemassa suunnitelmaa vuodeosaston kapasiteetin turvaamiseksi nopeissa tilannekuvamuutoksissa, ja asiakkaiden väliaikaiseksi sijoittamiseksi

(Muonion vuodeosasto on käytännössä Muonio- Enontekiön vuodeosasto).
Kuinka kauas asiakkaat voidaan em. tilanteissa sijoittaa?

- Onko olemassa tällä hetkellä jonoja niin hoivapalveluyksiköihin kuin vuodeosastolle? Jos on, arvioiko Lapin hyvinvointialue em. jonot merkittäviksi tai huolestuttaviksi?
- Onko kuntien mahdollista keskustella tulevaisuuden resurssiviisaista kiinteistöhybridiratkaisuista Lapin hyvinvointialueen kanssa esimerkiksi juuri hoivapalvelupaikkojen turvaamiseksi, voisiko tällaisen tilaisuuden järjestää esimerkiksi kaikkien kuntien ja Lapin hyvinvointialueen kesken, jolloin voisimme vuoropuhelussa yhdessä miettiä tulevaisuuden asukas- ja asiakaslähtöisiä toimintamalleja, ja myös kiinteistösuunnitelmia johtaa kestävämmiin, ja tehostaa siten ennakointia?

Kokouskäsitely

Hallitus keskusteli laajasti hoivapalveluiden tarpeen ja tarjonnan kohtaamisesta.

Päätös

Hallitus hyväksyi esittelijän ehdotuksen, mutta pyytää lisäksi kannanottoa muoniolaisten ikäihmisten palvelupolun ja erityisesti omaishoidon vapaiden järjestämisen tilanteesta. Lisäksi hallitus pyytää selvittämään palvelusetelin käyttöönoton lisäämistä.

Tiedoksi

Lapin hyvinvointialue

Nähtävillä kunnan verkkosivuilla 23.6.2026 alkaen.

Otteen oikeaksi todistaa

30.06.2026

Essi Viljamaa
asianhallintasihteeri

Tiedoksianto asianosaiselle

Lähetetty sähköpostilla 30.6.2026

Muutoksenhakukielto

§143

Muutoksenhakukielto

Oikaisuvaatimusta tai kunnallisvalitusta ei saa tehdä päätöksestä, joka koskee:

- vain valmistelua tai täytäntöönpanoa (KuntaL 136 §)
- virka- tai työehtosopimuksen tulkintaa tai soveltamista ja viranhaltija on jäsenenä viranhaltijayhdistyksessä, jolla on oikeus panna asia vireille työtuomioistuimessa (KVhl 50 § 2 mom.)
- etuosto-oikeuden käyttämättä jättämistä (EtuostoL 22 §)

Vastaus Muonion kunnanhallituksen kannanottopyyntöön koskien ikäihmisten asumispalvelujen ja vuodeosaston tilannekuva

Muonion kunnanhallitus on kokouksessaan 15.6.2026 (§ 143, MUODno-2026-223) esittänyt Lapin hyvinvointialueen aluehallitukselle kannanottopyynnön, jossa pyydetään selvitystä Muonion ikäihmisten palveluasumisen nykytilasta, kapasiteetin riittävyydestä sekä vuodeosaston ajankohtaisesta tilanteesta. Kunta on tuonut aluehallituksen tietoon huolensa palveluiden saatavuudesta ja niiden riittävyydestä tulevaisuudessa.

Lapin hyvinvointialueen ikääntyneiden palveluiden sekä terveystalveluiden virkajohto kiittää mahdollisuudesta antaa selvitys Muonion sosiaali- ja terveystalveluiden ajankohtaisesta tilanteesta.

Taustaa

Aluevaltuusto on kokouksessaan 17.11.2025 (§ 480) hyväksynyt toiminta- ja taloussuunnitelman vuosille 2026-2028 sekä vuoden 2026 talousarvion. Talousarvio sisältää sosiaali- ja terveystalveluiden muutosohjelman, jonka ikääntyneiden palveluja koskeviin toimenpiteisiin kuuluu Muonion Marjapaikan ympärivuorokautisen palveluasumisen yksikön lakkauttaminen osana palveluverkon uudistamista.

1. Muoniolaisten ikäihmisten palveluasumisen tilannekuva ja lähitulevaisuuden näkymät

Muoniossa on ollut kolme ikääntyneiden asumistalveluiden yksikköä:

- kaksi ympärivuorokautisen palveluasumisen yksikköä (Marjapaikka ja Metsäniitty)

- yksi yhteisöllisen asumisen yksikkö (Ojusniitty).

Laskennallinen tarve ympärivuorokautiselle palveluasumiselle Muoniossa on 29 paikkaa, ja ennusteiden mukaan tarve säilyy samalla tasolla vuosina 2026-2040. Käytettävissä olevia ympärivuorokautisen palveluasumisen paikkoja on ollut yhteensä 33, mikä on neljä paikkaa laskennallista tarvetta enemmän.

Yhteisöllisen asumisen laskennallinen tarve on seitsemän paikkaa, ja myös tämän palvelumuodon tarpeen arvioidaan pysyvän ennallaan vuosina 2026-2040. Yhteisöllisen asumisen paikkoja on ollut käytettävissä yhteensä 15, mikä ylittää laskennallisen tarpeen kahdeksalla paikalla.

1.1 Palvelurakenteen muutos

Muoniossa toteutetaan parhaillaan ikääntyneiden palveluiden palvelurakennemuutosta. Suunnitelman mukaisesti Marjapaikan toiminta lakkautetaan asteittain.

Muutoksen jälkeen:

- Ojusniitty muutetaan yhteisöllisen asumisen yksiköstä ympärivuorokautisen palveluasumisen yksiköksi, jossa on 12 paikkaa.
- Metsäniitystä muodostetaan yhdistelmäyksikkö, jossa on:
 - 18 ympärivuorokautisen palveluasumisen paikkaa
 - 7 yhteisöllisen asumisen paikkaa.

Tämän järjestelyn jälkeen Muoniossa on käytettävissä yhteensä 30 ympärivuorokautisen palveluasumisen paikkaa ja 7 yhteisöllisen asumisen paikkaa, mikä vastaa laskennallista palvelutarvetta.

Marjapaikan lakkauttamista on toteutettu hallitusti siten, ettei yksikköön enää sijoiteta uusia asiakkaita. Nykyisille asukkaille tarjotaan paikkoja Ojusniitystä ja Metsäniitystä niiden vapautuessa.

Marjapaikan lakkauttamisen perusteina ovat:

- paikkakunnan palveluasumispaikkojen laskennalliseen tarpeeseen nähden ollut ylitarjonta,
- kiinteistöjen tekniseen kuntoon liittyvät syyt,
- Ojusniityn sijainti lähellä Metsäniittyä, mikä tukee toiminnallista yhteistyötä,
- Ojusniityn kiinteistön parempi tekninen kunto ja soveltuvuus ikääntyneiden asumispalveluihin.

1.2 Ajankohtainen tilanne

Jono ikääntyneiden ympärivuorokautiseen palveluasumiseen on paikkakunnan kokoon nähden hyvin maltillinen. Yhteisölliseen asumiseen jonoa ei ole lainkaan.

Heinäkuussa ympärivuorokautista palveluasumista odotti myönteisen päätöksen saaneena kolme henkilöä. Näistä:

- yksi henkilö on hoidossa Muonion vuodeosastolla,
- kaksi henkilöä asuu omassa kodissaan.

Palvelurakennemuutosta toteutetaan tiiviissä yhteistyössä sosiaali- ja terveystieteiden kanssa, jotta asiakkaiden palvelujen jatkuvuus ja turvallisuus voidaan varmistaa muutoksen aikana.

1.3 Hoivapaikan sijoittuminen

Lapin hyvinvointialueen Ikääntyneiden palveluiden lähtökohtana on, että asumispalvelupaikka tarjotaan ensisijaisesti asiakkaan omalta kotipaikkakunnalta. Samalla asiakkaan ja hänen läheistensä näkemyksiä sekä toiveita kuullaan ja pyritään huomioimaan palvelupaikkaa osoitettaessa.

2. Vuodeosaston ajankohtainen tilanne

Muonion vuodeosastolla on 1.8.2026 alkaen suunnitellusti käytössä neljä ikääntyneiden palveluiden lyhytaikaispaikkaa. Näitä paikkoja voidaan hyödyntää joustavasti muun muassa:

- jaksohoidon järjestämiseen,
- asiakkaiden tilapäisiin palvelutarpeisiin,
- omaishoitajien lakisääteisten vapaiden mahdollistamiseen.

Lyhytaikaispaikkojen käyttö yhteistyössä terveyspalveluiden vuodeosaston tiloja hyödyntäen on ollut merkittävä osa palvelurakennemuutoksen hallittua ja turvallista toteutusta sekä tukenut asiakkaiden palvelujen jatkuvuutta muutostilanteessa.

2.1 Onko olemassa suunnitelmaa vuodeosaston kapasiteetin turvaamiseksi nopeissa tilannekuvamuutoksissa ja asiakkaiden väliaikaiseksi sijoittamiseksi?

Lapin hyvinvointialueella seurataan vuodeosastojen käyttöastetta, potilasvirtoja ja palvelutarpeen muutoksia jatkuvasti osana normaalia operatiivista johtamista. Tilanteissa, joissa vuodeosaston kapasiteetti täyttyy äkillisesti tai palvelutarve kasvaa ennakoitua suuremmaksi, käytössä ovat hyvinvointialueen yhteiset toimintamallit potilaiden turvallisen hoidon ja hoivapalvelujen jatkuvuuden turvaamiseksi.

Ensisijaisena tavoitteena on järjestää asiakkaan tai potilaan hoito hänen palvelutarpeensa mukaisessa yksikössä mahdollisimman lähellä kotikuntaa. Mikäli paikallista kapasiteettia ei ole tilapäisesti käytettävissä, voidaan hyödyntää muiden alueen yksiköiden vapaita paikkoja tai järjestää väliaikainen sijoitus tarkoituksenmukaiseen yksikköön, kunnes paikka asiakkaan tarpeita vastaavassa palvelussa vapautuu.

Jokainen sijoitusratkaisu tehdään yksilöllisen palvelu- ja hoitotarpeen arvioinnin perusteella huomioiden potilasturvallisuus, hoidon jatkuvuus sekä asiakkaan kokonaistilanne.

2.2 Kuinka kauas asiakkaat voidaan em. tilanteissa sijoittaa?

Asiakkaiden tai potilaiden sijoittamiselle ei ole määritelty kiinteää kilometrimääräistä enimmäisetäisyyttä. Sijoituspaikka määräytyy ensisijaisesti asiakkaan palvelutarpeen, vapaan kapasiteetin sekä potilas- ja asiakasturvallisuuden perusteella.

Lapin hyvinvointialue pyrkii aina järjestämään palvelut mahdollisimman lähellä asiakkaan kotipaikkaa. Tilapäisissä kapasiteettitilanteissa voidaan kuitenkin joutua hyödyntämään muiden kuntien tai palvelualueiden vapaita paikkoja. Tällöin pyritään siihen, että sijoitus on mahdollisimman lyhytaikainen ja että asiakkaan siirtyminen hänen tarpeitaan parhaiten vastaavaan yksikköön toteutuu heti, kun se on mahdollista.

3. Onko olemassa tällä hetkellä jonoja niin hoivapalveluysiköihin kuin vuodeosastolle? Jos on, arvioiko Lapin hyvinvointialue em. jonot merkittäviksi tai huolestuttaviksi?

Hoivapalveluysiköihin sekä vuodeosastoille voi ajoittain muodostua jonotusta palvelutarpeiden vaihtelun, asiakkaiden hoitojaksojen pituuden sekä käytettävissä olevan kapasiteetin vuoksi. Tilannetta seurataan säännöllisesti sekä yksikkö- että hyvinvointialueetasolla.

Tällä hetkellä mahdollisesti esiintyvät jonot ovat pääosin hallittavissa normaalilla palveluohjauksella, kapasiteetin seurannalla ja palvelujen yhteensovittamisella. Jonojen pituus ja palvelujen saatavuus vaihtelevat kuitenkin ajankohdan ja alueen mukaan.

Lapin hyvinvointialue arvioi palvelujen saatavuutta jatkuvasti ja ryhtyy tarvittaviin toimenpiteisiin, mikäli jonotuksen havaitaan vaarantavan palvelujen oikea-aikaisen saatavuuden tai asiakkaiden turvallisuuden. Tällä hetkellä ei ole tunnistettu sellaisia laaja-alaisia tai pitkäkestoisia jonotilanteita, jotka edellyttäisivät poikkeuksellisia toimenpiteitä koko hyvinvointialueen tasolla.

4. Onko kuntien mahdollista keskustella tulevaisuuden resurssiviisaista kiinteistöhybridiratkaisuista Lapin hyvinvointialueen kanssa esimerkiksi juuri hoivapalvelupaikkojen turvaamiseksi, voisiko tällaisen tilaisuuden järjestää esimerkiksi kaikkien kuntien ja Lapin hyvinvointialueen kesken, jolloin voisimme vuoropuhelussa yhdessä miettiä tulevaisuuden asukas- ja asiakaslähtöisiä toimintamalleja, ja myös kiinteistösuunnitelmia johtaa kestävämmiin, ja tehosta

Kuntien ja Lapin hyvinvointialueen välinen vuoropuhelu palveluverkosta, palvelutarpeiden kehityksestä sekä kiinteistöratkaisuista on erittäin tärkeää, jotta voimme yhdessä varmistaa asukas- ja asiakaslähtöiset, kestävät ja kustannusvaikuttavat ratkaisut tulevaisuuteen.

Lapin hyvinvointialueen tekninen johtaja on 28.8.2026 käynyt kuntajohtajien verkostossa esittelemässä hyvinvointialueen kiinteistökantaa, perusparannustarpeita sekä tulevaisuuden tilaratkaisujen näkymiä. Keskustelua kuntien kanssa on näin jo käynnistetty ja sitä on tarkoitus jatkaa tiiviissä yhteistyössä.

Ikääntyneiden palveluissa järjestetään syksyllä 2026 avoin tilaisuuden, johon kutsutaan kuntien viranhaltijat, yksityiset rakennuttajat ja muut asiasta kiinnostuneet toimijat. Tilaisuudessa käydään kuntakohtaisesti läpi ikääntyneiden palvelujen lähivuosien korvaavien tilojen tarpeita sekä mahdollisia lisäkapasiteetin tarpeita. Tavoitteena on muodostaa yhteinen tilannekuva tulevaisuuden kiinteistötarpeista ja käydä avointa keskustelua erilaisista ratkaisu- ja yhteistyövaihtoehdoista.

Näemme erittäin tärkeänä, että kuntien, hyvinvointialueen ja muiden toimijoiden välillä käydään ennakoivaa vuoropuhelua, jotta palvelujen saatavuus, alueellinen yhdenvertaisuus ja tarkoituksenmukaiset kiinteistöratkaisut voidaan turvata myös tulevaisuudessa.

Yhteenveto

Muoniossa toteutettava palvelurakennemuutos perustuu aluevaltuuston hyväksymään muutosohjelmaan sekä palvelutarpeen arvioon. Muutoksen jälkeen ympärivuorokautisen palveluasumisen ja yhteisöllisen asumisen paikkamäärät vastaavat laskennallista tarvetta. Tällä hetkellä palveluihin jonottaa kolme henkilöä, ja palvelurakennemuutosta toteutetaan hallitusti yhteistyössä sosiaali- ja terveystieteiden kanssa. Hoivapaikka pyritään ensisijaisesti järjestämään asiakkaan kotikuntaan, huomioiden samalla asiakkaan ja hänen läheistensä toiveet.

Johtopäätös

Lapin hyvinvointialue katsoo, että Muonion palvelurakenteen muutos voidaan toteuttaa turvallisesti ilman, että ikääntyneiden palveluiden saatavuus vaarantuu. Marjapaikan lakkauttamisen jälkeenkin asumispalvelupaikkojen määrä vastaa ennakoitua tarvetta, jonot ovat lyhyitä ja vuodeosaston kapasiteetin hallintaan on olemassa toimintamallit. Lisäksi hyvinvointialue sitoutuu jatkamaan yhteistyötä kuntien kanssa tulevien palvelu- ja kiinteistöratkaisujen suunnittelussa